

L'enamorament de santa Tecla

Sense donar raons de cap mena, la comissió vaticana encarregada de revisar el Martirologi Romà (el catàleg oficial de sants de l'Església catòlica) ha eliminat santa Tecla com si fos una indesitjable. (Sobre aquest punt cf. *El Pregó* 367-368, 2009, ps. 2-3). La decisió és més que sorprenent, atès que la venerada amb els títols de «la primera de les màrtirs» i «l'apòstol» és una de les santes més rellevants de l'Antiguitat. Valguin, entre molts exemples, els de sant Agustí que l'anomena «santíssima» (c. Faust 30) i les lloances del bisbe Basili de Selèucia, ciutat on ella morí després d'haver patit un martiri i realitzat una intensa evangelització: «la gran màrtir Tecla, sempre present, sempre anant i venint entre nosaltres, escoltant els qui la pregunuen, vetllant arreu liberalment sobre tothom...» (PG 85,565A). Són elogis que més endavant només sentirem adreçats a la Mare de Déu.

La teòloga alemanya protestant Anne Jensen va escriure a la comissió vaticana demanant explicacions i se li va contestar que aquesta Tecla, tal com apareix a les «Actes de Pau i Tecla», és un personatge sospitós amb el seu intent de fer de sant Pau un patrocinador dels matrimonis «espirituals» entre parelles dedicades a vida ascètica i, com que aquests matrimonis són refusables, també ho és la dona que els propaga.

Ara bé, cal conceputar com a mostra d'ignorància deplorabile concentrar en les *Actes* esmentades tota l'argumentació sobre l'existència i importància d'aquesta santa, com si fos l'únic document a l'abast, quan en un cas com aquest els testimoniatges de la patrística i de l'arqueologia són més que notables. Deixant de banda aquest fet evident i limitant-nos a unes *Actes* qualificades d'escabroses, també en aquest punt hi ha a dir més d'una cosa en contra.

Les *Actes* o fets de Pau i Tecla presenten la protagonista com una noieta pagana de gran bellesa i a punt de casar-se. Inesperadament sent Pau, a través d'una finestra, predicar a la casa veïna sobre la vida virginal. Aquestes paraules la commouen profundament i experimenta «un desig nou i una passió basardosa» (c.9) que la deixen

clavada al seu lloc sense menjar ni beure durant tres dies i tres nits. Un cop conegut Pau, el segueix, vestida d'home en la seva vida d'apòstol itinerant, circumstància que la condueix a persecucions i martiris. El relat mostra molts trets inconfusibles de les novel·les eròtiques del seu temps, causa del seu èxit i difusió. Ben altrament que en els cercles puritans d'avui amb la seva tendència als escarafalls, creients de l'Antiguitat no tingueren cap inconvenient a apropar el missatge cristià a models clarament profans. I en tot cas, cal tothora distingir acuradament entre tòpics literaris i dades biogràfiques: les *Actes* no representen ni biografia pura ni llegenda sense cap contingut històric. Cal tothora seleccionar i interpretar.

Per altre cantó, les *Actes* no són cap típica novel·la eròtica. El protagonista masculí, Pau, és descrit no pas com un heroi irresistible, sinó com «un home de minsa estatura, calb, camatort, [...], cellut i d'un nas una mica prominent» (c.3). Significativa és la misteriosa transformació de la seva presència en la de Jesús. Quan Tecla, en el teatre on havia de ser lliurada a la foguera, vol descobrir el rostre de Pau entre el nombrós públic, veu el Senyor assegut al seu lloc. Per altra banda, no és tant la persona de l'apòstol allò que l'afecta, sinó el seu missatge sobre la virginitat: «Benaaurats els cossos de les verges, perquè plauran a Déu i no perdran el premi per la seva puresa» (c.6). I no es tracta, com en les esmentades novel·les, d'una virginitat que cal defensar fins al matrimoni, sinó d'una virginitat per tota la vida. Com comenta Agustí: «Pau amb la seva paraula va encendre en Tecla, destinada al tàlem, l'amor a la virginitat perpètua» (c. Faust 30).

¿Què podem fer, doncs, a l'hora de celebrar solemnement una festivitat tradicional com és la que els tarraconins dediquen a santa Tecla? Ben senzill: fer cas omís de la decisió d'una burocràcia incompetent i celebrar-la, solidaris amb les generacions passades i amb l'Església oriental, como si no hagués passat res.

Valentí Fàbrega Escatllar

.....
Ve de p. 1 →

fa por la paraula), que té en compte els diversos nivells del coneixement i dels comportaments humans, amb les seves limitacions i, tanmateix, les seves aspiracions pràcticament il·limitades, les quals troben una base en el nostre cervell, tot i tractar-se d'un òrgan limitat, resultat d'una llarguíssima evolució. Nogués acaba el seu llibre dibuixant una perspectiva de futur per a la religió que té en compte tant la crítica de la religió formulada des de l'àmbit de la teologia cristiana, com el paper que assumeix avui un Estat laic madur en un món religiosament plural. Naturalment,

partint d'aquí s'obren uns camins i unes perspectives per al futur de la nostra Església que es troben a anys llum del camí en què s'ha embrancat oficialment. ¿Fins quan hi haurà tanta distància entre els nostres responsables religiosos i les línies que deriven d'un pensament científicament ben informat, que assumeix críticament i amb realisme la situació socioreligiosa i el paper de l'Estat modern i que pensa en termes de futur i no a fer reviure un passat del qual, avui, s'han assecat les arrels?

Josep M. Totosaus